МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 5

Матеріали
Звітної науково-практичної конференції науковців МАУП
“Соціальна практика та теоретико-методологічні
засади модернізації України
(політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)”
м. Київ, МАУП, 30 листопада 2017 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 12 від 25.10.17)

Редакційна колегія:
М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, проф.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
О. Л. Фещенко, канд. екон. наук, доц.;
Л. В. Янюк (виконавчий редактор).

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 5: Матеріали звітн. наук.-практ. конф. "Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)", 30 листопада 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2017. — 352 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези доповідей учасників науково-практичних форумів МАУП, що відбувались у контексті загальноакадемічної Науково-практичної конференції "Соціальна практика та теоретико-методологічні засади модернізації України (політичні, юридичні, економічні та психологічні проблеми)" з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2017
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2017

Варзар І. М.
Декомунізація та генеза науково-ідеологічного феномену 55

Отрешко Н. Б.
Декоммунизация — это не просто... 64

Єрескова Т. В.
Суспільна свідоміть в епіцентрі декомунізації 66

Попов В. Ж.
Шляхи вдосконалення політики декомунізації 70

МІЖНАРОДНА МОЛОДІЖНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ "Актуальні проблеми сучасних міжнародних відносин: виклики, пріоритети та прогнози"

Базильчук М. В.
Роль та значення Мюнхенської конференції в системі глобалізаційної безпеки 72

Voytko T. V.
Terminology in English language for specific purposes 74

Хак А. Б.
Міжнародна безпека в глобалізованому світі: латентні інформаційні війни та шляхи їх розв'язання 76

Панфілова В. В.
Військово-політичні та релігійні конфлікти в Югославії та засоби впливу на населення 78

Артюшенко О. М.
Мова як ментально-ціннісний орієнтир в сучасних міжнародних відносинах 81

Логунов Р.
Феномен демократії у сучасному світі 83

Логоша К. Л.
Латентна інформаційна війна у ході російсько-грузинського конфлікту у серпні 2008 року 85

Гончаренко Є. Ю.
Методичні аспекти вивчення ділової німецької мови 87

НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ "Постнекласичні інтенції соціогуманітарного пізнання"

Мєлков Ю. О.
Від гуманітарності до гуманістичності: постнекласичні перспективи знання та освіти 90

Піляєв І. С.
Фрактальність як універсальний спосіб відображення соціальної дійсності 93

Повторева С. М.
Структуралізм і постструктуралізм в контексті сучасного гуманітарного пізнання 96

Попов В. Ж.
Вивчення історії повсякденності: підходи до визначення предмету 98

О. М. АРТЮШЕНКО
канд. філос. наук, доц. НН ІМВСН МАУП

МОВА ЯК МЕНТАЛЬНО-ЦІННІСНИЙ ОРІЄНТИР В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Мова виступає одним з чинників ідентифікації ментальності кожного народу. Ми будемо солідарні з думкою О. Ткаченка: “Мова — це наша національна ознака, в мові — наша культура, ступінь нашої свідомості. В мові — наша стара й нова культура, ознака нашого національного визнання” [1, с. 239–240]. Вважаємо, саме мова є носієм знань та досвіду попередніх поколінь українського народу. Цієї думки притримується і В. Маслова, яка говорить, що ментальність визначається як світоспоглядання в категоріях і формах рідної мови, яке поєднує в собі інтелектуальні, духовні і вольові якості національного характеру в типових його проявах, що складають певний культурний тип нації [2, с. 49].

Варто нагадати, що ще В. Гумбольдт довів, що мова не тільки засіб комунікації, а й творець дійсності, який формує у кожного народу особливе бачення світу [3, с. 98]. Мова відображає повсякденне життя людей різних пластів суспільства на певному етапі їх розвитку. На думку багатьох дослідників, сучасні процеси глобалізації вносять суттєві корективи до стану сучасної української мови, які не можна залишити без розгляду. Так, мовлення українського суспільства, а здебільшого молоді, під впливом цих процесів, зазнає значних змін. Основною з них є популярність в молодіжному середовищі сленгових слів.

Н. Тропина в своїй ґрунтовній монографії “Семантическая деривация: мультипарадигмальное исследование” зазначає, що сленгові слова та вирази на кшталт з’їхати з теми, шарити в музиці, ганяти понти, є зразком не мовного збіднення, а тяжіння сучасної української мови до технократизму й антропоцентризму [4, с. 10]. Вочевидь, саме побут формує сленг людини і значне місце відводить тим поняттям, які мають для неї важливе значення на сьогоднішній день. Наприклад, щоб виразити таке поняття як “чудово”, сучасна молодь вживає такі сленгові слова, як класно, суперово, круто, прикольно, кльово, кайф, бомба. Від цих прислівників формуються прикметники — це кльовий, барижний (ніякий). Слово “набридати”, сьогодні передається такими словами, як грузити, задовбати, парити, діставати, зависати в значенні “відпочити”.

Сленгові слова заполоняють всі сфери життя сучасного українського народу. Є підстави стверджувати, що з одного боку, сленг паплюжить літературну українську мову, але з іншого, вносить в неї багато нових і незвичних слів, осучаснюючи її у такий специфічний спосіб. Візьмемо на себе сміливість стверджувати, що це одна з основних тенденцій української мови XXI-го століття.

Іншою тенденцією трансформації мови, а значить і української ментальності, є вживання суржику. Так, в словнику за редакцією О. Мельничука знаходимо визначення: “Це давнє слово, первинне значення якого буквально означало суміш жита з пшеницею, ячменю з вівсом в т. і., а також борошна з такого зерна. Друге значення терміну — це мова, в якій штучно об’єднані без дотримання літературних норм елементи різних мов. В Україні суржик виник внаслідок українсько-російської інтер-

ференції” [5, с. 616]. На нашу думку, таке переплетення двох мов робить українську мову збіднілою, менш емоційно-забарвленою. Суржик, більшою мірою, вживається на побутовому рівні, але, як не прикро, він потрапляє на екрани телебачення, на сторінки газет та журналів, а часто і в наукові роботи.

Історично були загальновживаними скоромовки, прислів’я та приказки, які використовує український народ і сьогодні у своєму мовленні. Дослідивши їх, можемо дізнатися чим жив український народ, що його цікавило, які цілі він ставив перед собою, які цінності сповідував. Підкреслимо, що саме в цих текстах закладена сутність української нації, її ментальність. Це підтверджується багатьма дослідниками.

Українська мова багата на крилаті вислови. Сучасний український народ часто й влучно застосовує в своєму мовленні безліч висловів, пов’язаних з навчанням, мовою, родиною, дружбою, рідним краєм, наприклад: “Вік живи — вік учись”, “Одна розумна голова — добре, а дві — краще”, “Мова — душа народу”, “Добрі слова лікують, погані — вбивають”, “Скажи мені, хто твій друг, і я скажу тобі, хто ти”, “Друзі пізнаються в біді”, “Дерево міцне корінням, людина — родом і народом”, “Всяка пташка своє гніздо знає”.

В мовленні сучасного українця дедалі частіше прослідковуються американізми: перфоменс (вистава), ресепшен (приймальня), дайвер (водолаз), фаст фуд (їжа швидкого приготування. На нашу думку, це своєрідний вияв сучасної ментальності українського народу. Ми погодимося зі словами Л. Булаховського, що “сила рабського запозичення в певних соціально-історичних умовах, незалежно навіть від того, що запозичаються саме культурні слова, може призвести всередині народу або соціальної групи до шкідливого, або небезпечного для її цілісності розпаду, і не дивно, отже, що деякі народи проти цього енергійно борються і знаходять у цій боротьбі красномовних захисників права народів бути в цьому відношенні самим собою” [6, с. 270].

Слушну думку має академік Національної академії наук України, видатний поет Б. Олійник: “Ще одна загроза нашого характеру, але не менш, якщо не більш отруйна — переродження мови. Україна за роки незалежності вже встигла прихопити з англійської кілька тисяч слів. Нормалізувати ситуацію, як на мене, варто, починаючи зі створення Державного Комітету захисту української мови...” [7, с. 2].

Очевидно, що інтерференція, яка присутня в сучасній українській мові, повинна змусити кожного свідомого українця задуматися над своїм майбутнім та майбутнім своєї держави, бо втрачаючи свою мову, людина не в змозі адекватно виразити себе саму, її емоційний світ звужується та деформується.

Література

1. Ткаченко О. Мова і національна ментальність (Спроба сучасного синтезу) / О. Ткаченко. — К.: Грамота, 2006. — 240 с.
2. Маслова В. А. Лингвокультурология: [учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений] / В. А. Маслова. — М.: Изд. центр “Академия”, 2001. — 208 с.
3. Кононенко В., Грещук В. Збірник матеріалів Всеукр. наук. конф. “Українська мова в світі” / В. Кононенко, В. Грещук. — Івано-Франківськ: Плай, 2000. — 286 с.
4. Тропина Н. Семантическая деривация: мультипарадигмальное исследование: монографія / Н. Тропина. — Херсон: Изд-во ХГУ, 2003. — 332 с.
5. Мельничук О. С. Словник іншомовних слів / О. С. Мельничук. — Київ, 1974. — 775 с.
6. Булаховський Л. Нариси з загального мовознавства. Серія друга / Л. Булаховський // Л. Булаховський. Вибрані праці: у 5 т. — Т. 1. — К., 1975. — 1983. — 496 с.
7. Селянська правда. — 2011. — № 76 (494). — С. 5.